

***ÖLÜMSÜZ
QƏHRƏMANLAR***

BAKI-2023

***Kitab Azərbaycan Respublikasının
Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Agentliyinin
maliyyə dəstəyi ilə hazırlanmışdır***

Tərtibçi: Gülayə Rzayeva

Layihə rəhbəri, Prezident təqaüdəçüsü

Məsləhətçi: Sənan Aslansoy

Nəşriyyat direktoru

Redaktor: Sərvaz Hüseynoğlu

“Ədəbiyyat qəzeti”nin şöbə redaktoru,

Prezident təqaüdəçüsü

“Ölümsüz Qəhrəmanlar”. Bakı-2023, “Bayramoğlu” nəşriyyatı, 56 səh.

Kitab Azərbaycan Respublikasının Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Agentliyinin maliyyələşdirdiyi, "Qayğı və Himayə" Xeyriyyə Fondu tərəfindən həyata keçirilən “Ölümsüz Qəhrəmanlar” layihəsi çərçivəsində hazırlanmışdır. “Kitabın məzmununda əks olunan fikir və mülahizələr müəllifə aiddir və Azərbaycan Respublikasının Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Agentliyinin rəsmi mövqeyini əks etdirmir.”

Topluda tanınmış şair və yazıçıların vətənpərvərlik mövzusunda qələmə aldıkları poeziya nümunələri daxil edilmişdir.

B G 9952636714
70-2023

© "Qayğı və Himayə" Xeyriyyə Fondu, 2023

© Gülayə Rzayeva, 2023

ÖN SÖZ

Qəhrəmanlar doğulur yurdu qorumaq üçün

2020-ci ilin 10 dekabr günündə ölkəmizin paytaxtında, Azadlıq meydanında keçirilən Vətən müharibəsində Qələbəyə həsr edilmiş Zəfər paradında Ali Baş Komandan, Azərbaycan Prezidenti cənab İlham Əliyev böyük vüqar hissiylə deyirdi: "Bu 44 günün hər günü bizim şanlı tariximizdir, hər gün Azərbaycan irəli gədirdi. Bu 44 gündə bir gün də olmamışdır ki, biz geri çəkilmək. Biz ermənistanın 30 ilə yaxın müddət ərzində qurduğu istehkamları yararaq keçmişik. Bu istehkamlar elə qurulmuşdu ki, Azərbaycan oradan keçə bilməsin, əsgərlərimiz oradan keçə bilməsin. Eyni zamanda Dağlıq Qarabağ ərazisinin coğrafi relyefi də elə Ermənistan tərəfi üçün daha əlverişli idi, Azərbaycan əsgər və zabitləri böyük qəhrəmanlıq, şücaət göstərərək şərəfli missiyanı yerinə yetirdi və öz doğma torpaqlarını işğaldan azad etdi".

Cənab Prezidentin sayğıyla təqdim etdiyi qəhrəman, şanlı oğullarımızın bir çoxu haqqında tanınmış şair və yazıçılarımızın qələmə aldıkları nümunələr yer alıb bu kitabda.

Bu yazılanlar böyük şairimiz Səməd Vurğunun fikirləri ilə desək, "Sən hünər göstər, mən dastan yazım" düşüncəsinin ifadəsidir. Şanlı Azərbaycan bayrağını 30 ildən sonra doğma Qarabağımızda yenidən ucaldan qalib qəhrəmanlarımızın rəşadət yolu tərənnüm olunub təqdim edilən əsərlərdə.

Minnətdarlıq duyğusu ilə qeyd etmək istəyirəm ki, Azərbaycan Respublikası Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Agentliyi davamlı şəkildə torpaqlarımızın

işğaldan azad edilməsi uğrunda böyük şücaət göstərmiş, qəhrəmanlıq tarixi yaşatmış əsgər və zabitlərimizin ömür yolunu, şücaətini tərənnüm edən, gənc nəslə çatdıran və əbədiləşdirən layihələrin həyata keçirilməsinə dəstək verir. Bu diqqət və qayğının nəticəsidir ki, qəhrəman əsgər və zabitlərimizin ömür yoluna işıq tutan çoxsaylı sənədli filmlər çəkilib, kitab və broşuralar nəşr edilib, bu film və kitabların təqdimatlarının keçirilməsi üçün əlverişli şərait yaradılıb.

Tarix unudulmur, tarix unutmur. Tarix həm də öz tarixinə hörmətlə yanaşan, öz tarixini tanıdan və tanıtdıranların yanındadır. Milli-mənəvi, qan yaddaşımızın yaşadılmasına, tarixləşməsinə yönəli layihələrin dəstəyi ilə rəhbəri olduğum "Qayğı və Himayə" Fondu bir çox layihələri uğurla həyata keçirib. Həmin layihələrin başlıca qayəsi, prinsipi ilk növbədə yetişməkdə olan gənc nəslə vətənpərvərlik, qəhrəmanlıq, milli-mənəvi dəyərlərə hörmət hissi aşılamaq, Azərbaycan həqiqətlərini dünyaya çatdırmaq olub. Bu cür layihələr çərçivəsində həyata keçirdiyimiz layihələr həm də vətənpərvərlik, yurd sevgisi, milli- mənəvi dəyərlərə hörmət hissi aşılamanın əsərlərinin yaradılmasına vəsələ olub. Azərbaycanın görkəmli, tanınmış şair və yazıçıları, qələm adamları bu layihələrin gerçəkləşməsində həvəslə iştirak ediblər.

Üzərində cəsarət mülkü, vətəndaşlıq qalası tikib-ucaldan, Vətəni göz, özünü kirpik bilib, onu qoruyanların qəhrəmanlıq yolunun tərənnümü əksini tapıb bu kitabın hər səhifəsində. Təkcə bir əsgər kimi, eləcə də Ali Baş Komandan, Azərbaycan Prezidenti cənab İlham Əliyevin polad iradəsinin, əzmkarlığının, Dəmir yumruğunun, uğurlu fəaliyyətinin dönməzliyini təmin edən qəhrəman əsgər və zabitlərimizin qəhrəmanlıq əzmi tarixi Qarabağ torpaqlarımızın azad edilməsi günlərində bütün dünyanı heyran etdi. Şücaət və qəhrəmanlıqla izlənən tariximizin,

hərb sənətimizin yeni və daha şanlı bir səhifəsi açıldı. Hər bir qəhrəman zabit və əsgərlərimizin simasında, döyüş ruhunda bütöv xalqın istəyi, şücaəti öz ifadəsini tapdı. Hər şey cəbhəyə hesablandı. Ölkə başçısının Dəmir yumruğu xalq-ordu birliyinin rəmzinə, simvoluna döndü. Qəhrəmanlar var oldu yurdu qorumaq üçün. Şanlı bayrağımız zabit və əsgərlərimizin köynəyinə döndü. 30 il boyunca müqəddəs, tarixi torpaqlarımızı pərdəarxası güclərin köməyi ilə talayan, oda qalayan, talelər məhv edən erməni ünsürləri xalqımızın polad iradəsinin gücünü gördü, Dəmir yumruğun altında əzilib qaldı. Çünki tarixi həqiqətimiz, milli kimliyimiz bunu tələb edirdi. Bu tələbin gerçəkləşməsinin yolunu açdı qəhrəman əsgər və zabitlərimiz. Sipərə, oda-alova, topa-tüfəngə, mərmiyə döndülər. Zəfər günümüzü gətirdilər. Bədr qəhrəmanları, aslanları kimi savaşıdılar.

Söz sənətimiz həmişə bu cür qəhrəmanlıq faktlarının bədii tərənnümçüsü, ilhamvericisi olub. Azərbaycan hərb tarixində həmişə süngüylə qələm bir cəbhədə döyüşüb, qoşa qanada dönüb. Bu tarixi missiya bütün zamanlar üçün dəyişməz qalıb. Təqdim edilən kitab da ilk növbədə həmin tendensiyanın məntiqi davamı kimi araya-ərsəyə gətirilib.

Cəsərət və kişilik istedadından yoğrulmuş, bu istedadın daşıyıcısı olan qəhrəman əsgər və zabitlərimizin rəşadətli ömür yollarını gələcək nəsillər üçün örnək olaraq daşımağa, tanıتماğa hesablanıb kitaba daxil edilən nümunələr.

Türk tarixinin səhifələri möhtəşəm qəhrəmanlıq, igidlik faktları ilə zəngindir. Atilla, Mete, Şah İsmayıl, Fateh Sultan Mehmet örnəyi var tariximizin. Koroğlu, Babək yenilməzliyinin cövhəri məhz bədii ədəbiyyat, söz sənətinin gücü sayəsində sirayət edib qəhrəman oğul və qızlarımızın düşüncəsinə, vətən eşqinə. Bu cəsur insanların ömür yolundan əxz olunanlar 44 günlük Vətən müharibəsində qəhrəman oğullarımıza güc-qüvvət verdi. Qələbənin, döyüş

əzminin təminatçısına döndü. Hər bir Vətən oğlu-qızı Babəkləşdi, Koroğlulaşdı. Öndə yerimək, qalib olmaq istedadına sahib çıxdı. Mübariz İbrahimov, Polad Həşimov kimi oğullarımızın simasında yeni Babəklər. Koroğlular nəslə yetişdi. Qan yaddaşımız məhz bu cür qəhrəmanların hünəri, cəsarəti sayəsində cuşa gəldi, inamımız, döyüş əzmimiz özümüzə qayıtdı.

Azərbaycan Respublikası Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Agentliyi, eləcə də rəhbərlik etdiyim "Qayğı və Himayə" Fondu həmişə bu cür qəhrəmanların ömür yolunun əbədiləşməsinə, təbliğ olunmasına diqqətlə yanaşır. Təqdim edilən kitab da həmin qayğının, diqqətin yeni bir səhifəsi olaraq araya-ərsəyə gəlib.

Gülayə Rzayeva,
Qayğı və Himayə Fondunun sədri

Sərvaz Hüseynoğlu

*“Ədəbiyyat qəzeti”nin şöbə redaktoru,
Prezident təqaüdçüsü*

Cənnət sakini kimi...

Dünyanın ən böyük sərkərdəsi və fatehi kimi tarixləşən, cəng cəngavəri Çingiz xanın vəsiyyətidir: "Bir insanın və millətin ən böyük qürur yeri, şərəfi düşməni məhv etmək, ona boyun əyməməkdir".

Düşməne boyun əyməməyin, əsarətlə barışmamağın, mübarizəni sonacan davam etdirməyin yolu isə qəhrəmanlıq istedadından keçir. Bu yolun əbədi yolçusu oldu Emin Süleymanov. Tarixləşdi. Döyüş şücaəti ilə Vətənin, doğmalarının, xalqının başını uca etdi. Əbədiyyət ömrü qazandı. Elə bir ömür ki, gələcək nəsillər üçün ibrət dərsinə, ideala çevrildi. Onun ömür yolunu dərin minnətdarlıq hissi ilə müşahidə edib, oxuyub-öyrənən hər bir gənc qürur hissi keçirəcək ki, bu şanlı qəhrəmanın həyatı mənə Vətəni sevmək elmi öyrətdi. Özümü, millətimimin ruhunu anladım. Allahıma, inancıma, millətimə, özümə inamım artdı.

Emin Süleymanovun şanlı ömür yolu, qəhrəmanlığı Vətənə, ana yurda, dövlətimizə və xalqımıza xidmət etmək, onun yolunda şirin canından keçmək nümunəsidir. Şanlı ömrün, şanlı yolun şərəfli yolçusu idi Emin Süleymanov. Millətinin yenilməz ruhunun ifadəçisiydi.

Həzrəti Peyğəmbərimizdən əmanət hədisidir ki, "haqqı çatan insanları tanıyın və tanıdın". Çünki haqqı çatanı tanımaq və tanıtmaq həm də savab işidir. Mərdliyə, qəhrəmanlığa, unudulmazlığa yeni, növbəti qapı açmaq, könül sevindirmək, ruhu şad etmək ənənəsidir. Tam olaraq da Peyğəmbər əfəndimizin buyruğunca tanımaq və tanıtmaq istəyi ilə

qələmə alıram igid həmyerlim Emin Süleymanov haqqında olan düşüncələrimi.

Onun son döyüş gününün yaşantılarını gözlərim önünə gətirməyə, xəyal etməyə çalışıram. Son nəfəsində nə düşündüyünü bilmək istəyirəm. Yadıma "Uzaq sahillərdə" filmindən kadrlar düşür, ən son anında igid partizan Mehdi Hüseynzadənin gözlərinin önünə doğma kəndi, ata-anası, bacısı-qardaşı, sevgilisi gəlir. Son nəfəsində onları xatırlayır, onları düşünür. Düşünürəm ki, Emin Süleymanov da son nəfəsində həmin anları yaşayıb. Yəqin onun da gözləri önünə ən son nəfəsində doğmaları, dünyaya göz açdığı doğma evləri, həyət-bacaları, əzizləri gəlib. Xəyalən o doğma üzlərlə, od-ocaqla, Vətən torpağıyla halallaşmış. Dilsiz, get-gedə qaranlıq çökən gözlərilə vidalaşmış. Səsini, ağrısını içinə salmış ki, kövrələ, kövrəldə bilər doğmalarını. Üz-gözündən vaxtsız ölümün təəssüf hissi şimşək kimi çıxıb keçib. Göz yaşlarına hakim olub, ağlamayıb. Məğrur-məğrur verib son nəfəsini. Düşünüb ki, qoy doğmalarının, ana yurduunun yaddaşında belə mərd, məğrur, yenilməz qalsın.

Emin Süleymanovun məzarına güllərin göz yaşları axır. Bir vəfalı bacının, bir vəfalı ömür-gün yoldaşının, əzizlərinin nigaran, pərişan baxışları keçdikləri hər cığırda, yolda izdə Emindən bir nişanə axtarırlar. Elə bilirlər ki, uzaq bir səfərə çıxıb, dönəcək, qayıdacaq. İnanırlar bu möcüzəyə, ümid bağlayırlar. Düşünürlər ki, üçrəngli bayrağın əzəmətində Emin Süleymanovun yenilməz, əbədiyaşar xatirəsi həmişə yaşayacaq. Vüqarlı başdaşı Vətənin azadlığı yolunda həmişə ayıq-sayıq olan xatirəsini simvolizə edəcək... Həmişə düşünəcəyik, unutmayaçağıq ki:

"Bir bacının qəlbində
Emin adlı dağ yatır.
Torpaqçün ölənlərin

Köksündə Vətən yatır.

İgid oğullarıyla
Qalxır, ucalır Vətən.
Əgər oğullar varsa -
Demək yaşayır Vətən".

Emin Süleymanov kimi qəhrəman oğulların hünəri, şücaəti naminə qalxır-ucalır Vətən. Onların müqəddəs xatirəsi yaşayır, adi torpaq parçasını, qayanı-daşı Vətən anlayışına çevirir. Doğma yurd-yuvaya döndərir. Bu xalqın, bu torpağın bütün gələcək zamanlar üçün fəxarət, qürur yerinə çevrilir Emin Süleymanov kimi qəhrəman oğulların ünvanı.

Emin Süleymanov haqqında qələmə aldığım bu sətirlər boyunca onun doğma bacısı Şəhla xanımın qardaş qəmindən, qardaş itkisindən vaxtsız ağaran saçlarını, kədərli, nəmli gözlərini xatırlayıram. Xəyalımda haçansa oxuduğum tanış şeirin misraları canlanır. Elə bil Emin Süleymanovun sevimli, vəfalı bacısının dilindən yazılıb bu kövrək misralar:

"Emin, səndən ayrı düşdüyüm gündən
Gözümün içində qəm gəzdirirəm.
Dırddən qəm ağlayıb yanan könlümdə
Elə bil dipdiri sən gəzdirirəm.

Sən yoxsan, xoş günlər mənə uzaqdı,
Sənsiz gələn bahar qardı, sazaqdı.
Sənsizlik qəlbimdə əbədi dağdı,
Əbədi bir duman, dağ gəzdirirəm.

Demə gözləməkdən bezər ürəyim,
Sənin hər cəfana dözər ürəyim.

Qəm-kədər içində üzər ürəyim,
İçi dərdlə dolu can gəzdirirəm".

Unudulmaz Emin Süleymanovun bacısı Şəhla xanım vaxtilə mənim tələbəm olub. Mühazirələrimi dinləyib. Onun dərdsiz, hər cür kədərdən, qüssədən uzaq günləri mənim gözlərim önündə keçib... Şən, qayğısız, gülümsər çöhrəsi qalmışdı yaddaşımda. Qardaşı Emin Süleymanov əbədiyaşar şəhadət dünyasına qovuşandan sonra mən onu tam özgə bir durumda gördüm; sınımış, bir anın içində qocalmış, əbədi kədər, nisgil içində. Bir sözü, istəyi olub-olmamasını soruşdum. Kədərli gözlərini yerə dikdi. Güclə eşidiləcək bir tərzdə "şəhid qardaşım Emin haqqında bir xatirə kitabı yazmağın istəyirəm, müəllim" - dedi. Kövrəldim. Qeyri-ixtiyari "yazacam, mütləq yazacam" - dedim.

Aradan uzun aylar keçib. Ancaq mən o kitabı yazmağa başlaya bilmirəm. Hər dəfə qələmi əlimə götürüb qəhrəman eloğlum barəsində nəşə yazmaq istəyəndə onun vəfalı bacısı Şəhla xanımın qəm, nisgil dolu baxışları gəlib gözlərim önündə durur. O qəmli baxışlar, yerə dikilmiş gözlər, vaxtsiz ağarmış saçlar dünyanın ən möhtəşəm, ibrət götürməli kitabıdır. Mən bu cür baxışları belə vaxtsiz, qocalığı şəhid eloğlum Cavid Səfərovun, xalam nəvəsi Rəcəb İsmayılovun valideynlərinin simasında da görmüşəm...

Əzizim Rəcəb Abbasovun ata-anasının şəhadət günündə ananın dayısı oğlu Zakir əminin, Anagül xalanın bir anın içində bükülən beli gözlərim önündən hələ də getmir. Dünyanın ən qəmli, ən ağır səhnələri idi o yaşam. Cavidin atası Xallıya, anası Xatirəyə, Rəcəbin atası Nəcəfə orta məktəbdən dərslər demişdim. Aramızda elə böyük yaş fərqi belə yox idi. Qaynar, xoşbəxt uşaqlar idilər. Cavidin anası sağirdimiz olsa da, biz müəllimlər Xatirənin ədəb-ərkanından, abır-həyasından, həyata, məktəbə

münasibətindən dərs alırdıq. Xallı da eləydi, Nəcəf də... Qayğısız, şən məktəblilər idilər. Ancaq mən onları şəhid balalarının tabutu önündə bir anın içində elə qocalmış, taqətləri tükənmiş halda görəndə canımı qoymağa yer tapmadım. Elə bil duyğularım korşaldı. Onlarla bərabər qocaldım. Sındım. Termos şüşəsi kimi içimə töküldüm. Bu səbəbdən mənə bir köynək yaxın olan doğma eloğlularım, əzizlərim, şəhid qəhrəmanlarım haqqında bircə kəlmə belə yazmağa özümdə güc tapmadım. Qələmim susdu - onların əziz xatirələri önündə xəyala, sükuta daldığım üçün. Təsəllim o oldu ki, Vətən yolunda əbədi dünyalarına qovuşublar mənim əzizlərim. Peyğəmbər əfəndimizin xoş, məmnun, gülümsər sifəti qarşılıyıb onları axirət dünyalarında. Təsəllim oldu ki, vaxtilə bu əziz şəhidlərin ata-analarına vətənpərvərlik bərəsində keçdiyim dərslər, oxuduğum mühazirələrin qəlb çırpıntısı, əzmkarlığı onların övladlarının əbədiyyət yoluna azacıq da olsa işıq salmışdı.

Təbii düşüncələrdi bunlar. Emin Süleymanov kimi qəhrəman, şəhidlik zirvəsinə ucalmış oğullar dünya durduqca belə unudulmaz duyğularla yad ediləcək. Emin kimi qəhrəman oğullar, sadəcə, bizimlə bir yerdə ömür sürürlər, daha çox Allah, Peyğəmbər əfəndimiz hüzurunda ilahi məqamlarda əbədi rahatlıqlarına qovuşurlar. Xəyallarımızda, könül dünyamızda ömür sürürlər. Hesabat veririk Emin Süleymanov kimi qəhrəman oğulların əbədiyaşar ruhu, xatirəsi önündə. Aldığımız hər nəfəs, yaşadığımız azadlıq aləmi, vüqar, ləyaqət duyğusu Emin Süleymanov kimi igid oğullarımızın xatirəsi önündə edilən hesabatımıza dönür. Elə bil Emin Süleymanovla hal-əhvallaşır, onunla xəyali söhbət edir, minnətdarlığımızı bildirir və əmin edirik ki: "Sənin can verdiyin, uğrunda savaştığın bölgələrimiz, doğma Qarabağımız sənin əziz adına, xatirənə layiq şəkildə xain düşmənlərdən azad edildi. O torpaqlar, doğma Qarabağımız

sənin adına, xatirənə layiq şəkildə yenidən qurulur, qurulacaq, abadlaşacaq. Cənnətə çevriləcək. O tarixi torpaqlarımızda sənin də ölməz ruhun şad-xürrəm yaşayacaq, başı üstündə əbədi keşikçi olacaq, bizimlə bərabər olacaq. Çiçəklər sənin kimi qəhrəmanların üzünə açılacaq. Bulaqlar sənin kimi qəhrəman oğulların şərəfinə nəğmə ötcək. Səhərlərimiz sizinlə açılacaq, günümüz ölməz xatirənizlə xoş keçəcək.

Səni xatırlayacağıq, Emin! Bilirik ki, şad, məmnun xəyalınız, xatirəniz, sevimli, sevincli, əbədi ünvanınız həmişə bəxtiyar olacaq. Hər bir Azərbaycan, Türk insanının, ana Vətənin qəlbində əbədi yaşayacaqsan: Qəhrəman, ölməz, əbədiyaşar bir cənnət sakini, əsl vətəndaş kimi...

Rövşən Nəcəfov

**Polad Həşimov -
Göz yaşlarımla söhbət...**

İnsan ideyası arxasınca gedib öz xoşbəxtliyini tapmaq istəyir. Nəticədə isə bizi xoşbəxtlik gözləmir, yolun sonunda bizi yaratdığımız dəyər qarşılıyır...

Olum və ölüm arasındakı zaman həyatımızda müxtəlif hekayələr yaradır. Bəzi hekayələr atdığımız addımların nə qədər vacib olduğunu izah edir. Tarixi vəərəqlərin arasında gizlənmiş abzaslardan oxumağa çalışırıq.

Həyatda olmayan insanların bizə miras qoyduğu fikirləri dərk etmək istəyirik. Biz nəticəni görürük. Nəticəyə qədər olan məsafəni həyatımızda imtahan edə bilmirik. Sadəcə olaraq, olum və ölüm arasındakı yaşadığımızın tarix olduğunu anlayırıq.

* * *

İnformasiya gündəlik həyatımızın tələbatıdır. Bundan qaça bilmirik. Oxuduqlarımız isə bizim kimliyimizi və harda olduğumuzu nümayiş edir. Narazı və narahat olduğumuz hər şey bizim həyatımızdır. Narazı olduğumuz hadisələrdən narahatıq. Narahat olduğumuz mənzərəyə narazılığımızı ifadə edirik. Bu hissləri yazaraq oxuduğum xəbərin gücü məni silkələdi. Bu hadisə nə narazılıqdır, nə də narahatlıq, bu qaranlıqdır. İşığın qaranlıqla mübarizəsində qaranlığın qələbəsi kimi...

12 iyul 2020-ci il tarixindən başlayan Azərbaycan-Ermənistan dövlət sərhədinin Tovuz rayonu ərazisində gedən döyüşlərdə general-mayor Polad Həşimov, polkovnik İlqar Mirzəyev, mayor Namiq Əhmədov, mayor Anar Novruzov, gizir İlqar Zeynallı, gizir Yaşar Babayev, baş leytenant Rəşad

Mahmudov, çavuş Vüqar Sadıqov, baş əsgər Elşad Məmmədov, əsgər Elçin Mustafazadə, əsgər Xəyyam Daşdəmirov, əsgər Nazim İsmayılov şəhid olublar və mülki Əziz Əzizov həlak olub.

Onların hər birisi bizim var olmağımız üçün öz ideyasının arxasınca gedib. Ölümləri tariximizi yazdı. Bəlkə də, onların ideyasını ifadə etməyə cümlələrim kifayət etməyəcək. Amma göz yaşlarımın təsəlliyyə ehtiyacı var. Göz yaşlarımın daxilimə sızdığını hiss edirəm və onunla danışmaq istəyirəm...

* * *

İşıqla qaranlığın mübarizəsində işığın əsgəri kimi təsəvvür edirəm onu. Göz yaşlarımla söhbətimin məzmunu isə insanın öz peşəsinin müqəddəsliyinə bağlayır. İnsanların həyatını xilas etmək və gələcək üçün fikirlər inşa etmək məzmunu o qədər böyükdür ki, onu yazacaq qələm elə tarixin özüdür.

Təqvimim 2020-ci ili göstərirdi. Ölkəmizdəki hadisələr insanların həyatında gələcək üçün izlər yaradırdı. Əlimə qələm alıb göz yaşlarımla etdiyim söhbət, həmin izləri müşahidə edirdi. Müşahidələrimi ifadə etmək o qədər çətin idi ki, göz yaşlarımın danışmaq istəmədiyini hiss etdim. Sükutum pozaraq göz yaşlarıma sualımı ünvanladım: Nəfəs aldığımız torpağın gücü bizi xoşbəxt edə biləcəkmi? Daxilimdən gələn səs isə müşahidə etdiyimiz tarixin özü idi: "Arxasınca getdiyimiz ideya bizi xoşbəxt etməyəcək. Xoşbəxtlik getdiyimiz yolun özüdür. Getdiyimiz yolda çox güclü olduğumuza inanırdım, çünki onun comərdliyindən əmin idim. Amma..."

-O kimdir?

-O çox güclü və comərd bir şəxsiyyətdir.

-Tanıyırsan Onu?

-Tanımıram.

-Bir insanı tanımadan onun haqqında necə böyük danışa

bilərik?

-İnsanın böyüklüyünü ölçən cihaz yoxdur. Böyüklük onun yaratdığı dəyərdir. Onun haqqında danışanda onun şəxsiyyətini iki sözlə ifadə edirlər: Çox güclü və comərd...

-O artıq yaşadığımız həyatda yoxdur.

-Yaşamaq odur ki, öləndən sonra da insanlara xidmət edəsən.

-Həyatda çox güclü və comərd olan insanın hissələrində boğulmaq mümkündür.

-Onun haqqında danışmaq üçün fikirlərimdə dərinlik axtarıram. Üzumdəki cizgilər, göz yaşlarım və əsən əllərimin onu ifadə etməyə gücü çatmır.

-Axı mən onun haqqında...

Şəhidimiz, çox güclü və comərd, Azərbaycan ordusunun general-mayoru Polad Həşimov!

Əllərimi qaldırıb göz yaşlarımı silməyə təqətim qalmamışdı. Qələminin mürəkkəbini şahidi olduğum, tarixə çevrilmiş şəxsiyyətə təslim etmişdim artıq. Yaşamaq bir peşədirsə, tarix o peşəni fədakarlardan öyrənir. Biz tarixdən dərs alırıq, tarix isə zirvəyə qalxan insanlardan.

* * *

İnsanların ürəklərindəki ən böyük sevgi zirvəsini fəth etmiş şəxsiyyət haqqında yazmaq özü də çoxlu güc və comərdlik tələb edir. Qələmi silah olaraq, mürəkkəbi mərmə olaraq, sətirləri isə səngər olaraq ifadə etmək onun zirvəsini fəth edə bilmir. Mən axı onun zirvəsini necə ifadə edəcəyəm? Amma onun haqqında oxuduğum bütün fikirlərdən gələcək üçün göz yaşları toplamaq istəmirəm...

Polad Həşimovun həyatından dəqiqələri artıq öz tariximə qeyd etmişəm. Bu dəqiqələr məni ölüm anıma qədər müşahidə edəcək.

Polad Həşimovun anası Səmayə Həşimova:

"Kimdən oğlumu soruşmuşamsa, deyib, ana sənə halal

olsun, etdiyi yaxşı işləri dilə gətirməzdi mənim oğlum. Qazandığı da xeyirxah işlərdə idi. Əsgərlərinə uşaqlarım deyirdi. Evə gələndə onlar üçün orduda lazım olan ləvazimatlardan alıb aparırdı. Mən ona verilən evin şəhid ailəsinə verməsi barədə xəbəri öz dilindən eşitməmişəm, insanlar deyiblər."

Şəhid general-mayor Polad Həşimovun xanımı Ofelya Salmanova:

"Polad Həşimov kimi insanlar haqda həmişə əsərlərdə oxumuşam. Onlar mənə çox şablon gəlirdi. Elə bilirdim belə insanlar yoxdur, yaşamırlar. Polad Həşimovla 17 il bir yerdə yaşadım. Gördüm ki, o, həqiqətən bütün canı, qanı ilə vətənə bağlı insan idi və bunu dildə yox, əməlində göstərirdi. Övladlarını da elə böyüdüdü. Onlara heç vaxt vətən haqqında pafoslu sözlər söyləməzdi. Əsgərlərinə həmişə "balam" deyirdi. Hər zaman səngərlərdə, cəbhə bölgəsində olurdu. Bizim evdəki kadrlarımıza baxsanız, ad günlərində, bayramlarda - heç birində o yoxdur. Hamısında biz təkkik. Çünki o ancaq səngərdə, əsgərlərinin yanında olurdu."

Şəhid polkovnik-leytenant Raquf Orucovun həyat yoldaşı Sevinc Orucova:

"2016-cı ilin aprel döyüşlərində bildim ki, generalımız Polad da o döyüşlərdə iştirak edib. Raquf şəhid olanda, Polad Həşimov da qolundan yaralanmışdı. O halında belə bizim yanımızda oldu. Raqufun şəhidliyi ona pis təsir etmişdi. Polad deyirdi ki, qardaşımı itirdim. Dost kimi bizə də başsağlığı verməyə gəlmişdi. Mənə dediyi söz bu gün də qulağımdadır. Dedi ki, nə deyəcəyimi bilmirəm, Raquf şəhid oldu, amma mən qaldım..."

Şəhid general Polad Həşimovla vaxtilə hərbi xidmət keçmiş jurnalist İlham Tumas:

"Poladla tanışlığım 1996-cı ildən başlayıb. O vaxtı Murovda hərbi hissədə zabit kimi xidmət edirdim. Polad o

zamanlar böyük komandiri idi. Polad qeyri-adi insan idi. Onun ən böyük üstünlüyü əsgərləri övladı kimi sevməsi idi. Murov kimi soyuq bir yerdə kazarmaı isitmək üçün Polad özü odun dođrayırdı. O, zabıt maaşı ilə kazarma təmir etdirirdi, əsgər kazarmasına televizor alıb verirdi. Belə böyük bir ürəyə sahib zabıt idi."

General-mayorun əsgəri olmuş Ramil Cabbarov:

"Şəhid olan general-mayor Polad Həşimov mənim komandirim idi. Duruşu ilə, danışığı ilə, peşəkarlığı və Vətənə sevgisi ilə igid kimi igid idi. Elə bir komandir idi ki, hərbi heyət qarşısında çıxış edəndə içimizdəki vətənpərvərlik hissini elə alovlandırır ki, əliyalın düşmən üzərinə qaçmağa hazır idik. Tabura gələndə "ÖNCƏ VƏTƏN!" kəlməsini elə içdən söyləmişdi ki, indiyə qədər səsli xatırlayıram. Vətən səni heç vaxt unutmayacaq, Cənab Komandir!".

* * *

Bir insanın həyat hekayəsini onu tanıyan insanların dilindən dinləmək ideyanı reallığımıza bağlayır. İnsanların fədakarlıqları onları tarix edir, nümunə edir, qəhrəman edir. Otağımı fəth etmiş fikirlər və dinlədiyim musiqidən iki sətri də hekayəmə əlavə etdim.

"Ancaq səfeh insanlar bu dünyada özünü düşünür

Yaxşı ki, gözlərim görmür, lakin qəlb döyünür."

"URAN - Kor Zabıt" musiqisindəki bu iki sətir göz yaşlarımla söhbətimi yekunlaşdırdı. Göz yaşlarımla etdiyim söhbətin son cümləsini isə öz tariximə yazdım:

Polad Həşimov ŞƏHİD oldu, biz isə şahid olduq...

Rövşən Nəcəfov
"İnsan Mühəndisliyi" proqramının rəhbəri

Günay TAĞIYEVA,
"Azərbaycan Ordusu"

Mübariz İbrahimov
Azərbaycan əsgərinin qəhrəmanlıq rəmzidir

Vətən qaladır. Əzəmətli, vüqarlı qala. Qalanı ucalıq mərtəbəsində tutan, ruhunun ucalığı bilən, sal qaya kimi düşmənin qarşısını kəsən oğullardır. Biri-birinə arxa-dayaq olan bu qayaların ürəkləri Vətən sevgisiylə, Vətən eşqiylə döyünür. Onlar Vətənimizin işıqlı sabahları, aydın səmaları üçün döyüşür, Vətən üçün can əsirgəmir, şəhadətləriylə ölümü ucaldıb ölümsüzlüyə, əbədiyyətə qovuşurlar. Səməd Vurğunun "Ölüm var ki, həyat qədər dəyərlidir" - misrası nə qədər yaşardı.

Şəhidliyin, qəhrəmanlığın məkanı, zamanı olmur. Şəhidlər xalqın kimliyini, mənliyini qoruyub işıqlı sabahımıza boylanan azadlıq pöhrələri, yüksəlişə, ucalığa can atan könül dünyamızdır. Heç kimə bənzəmədən öz ömrünü ömürlərə - Vətənə bağışlayan oğulları qəhrəmanlar.

İşıqlı duyğularla, niyyətlərlə yaşayan böyük əməl sahibləri seçdikləri yolda sona qədər əzmlə, yorulmadan, usanmadan maneələri heçliyə çevirərək irəliləyirlər. O yolun sonunun işıqlı sabahlara qovuşacağına əmin olduqlarından simalarında nurlu təbəssüm də, gözlərinin dərinliyindəki məna da "Öncə Vətəndir!" deyir. Qəhrəmanların niyyəti, məqsədi, dönməz iradələri xalqın, millətinin mənafeyinə xidmət edir.

Vətən sevgisinin bənzərsiz tərcümələri olanları ruhumuzla hiss edirik. Müqəddəs zirvəyə ucalanların ürəklərinin dərinliyində Vətən dərdlərinin hüznü həsrəti olmasaydı, onlar böyük sevgi yolunun yolçularına çevrilə

bilərdilərmimi?!

Xalqımızın şanlı tarixi çoxlu sayda qəhrəmanlıq səhifələri ilə zəngindir. Şərait qəhrəmanlar yaradır, qəhrəmanlar isə tarix. Vətən sevgisiylə bizlərin qüruru, vüqarı, fəxri, ölməzliyi, örnəyi olan Mübariz İbrahimov kimi.

Heç kəs anadan qəhrəman doğulmur. Onu yaşadığı zaman, ətrafında cərəyan edən hadisələr, malik olduğu xarakter, ən başlıcası, xalqın ruhunun can ortağı olan ruhu yetişdirir. Mübariz Qarabağ müharibəsi ilə həmyaşdı idi. Ağlı kəsəndən, dili söz tutandan evdə, məktəbdə, televiziya verilişlərində erməni vəhşilikləri barədə çox görüb eşitmişdi. 4 yaşındaydı Xocalı faciəsi baş verəndə. Məktəbdə Xocalı faciəsindən inşa yazanda, tədbirlərdə iştirak edəndə, televiziya erməni vəhşiliklərini əks etdirən süjetlərə baxanda onunla həmyaşdı olan uşaqlara, qadınlara, ağsaqqallara, ağbirçəklərə yalnız azərbaycanlı olduğuna görə erməni cəlladlarının işgəncələr verərək öldürdüklerini görəndə, tərtəmiz ürəyinə göstərəcəyi qəhrəmanlığın ilk sətirləri yazılırdı.

Mübariz ona qoyulan adı doğrultdu. Adının möhtəşəmliyini, Vətənin, torpağın yaddaşına yazılan əbədiyaşarları zamanın küləkləri, tufanları silə bilməyəcək. Mübariz üçün Vətən hər şeydən üstün, hər şeydən qiymətli, hər şeydən uca idi. Hər dəfə sevgidən söz düşəndə deyirdi ki, mənim vürğünü olduğum Vətəndir! Vətən torpağı düşmən tapdağındadır, nəfəsiniz işğalı sona yetirməlidir.

Hərənin öz yolu var deyirdi. "Mən yolumu seçmişəm. Düşməndən ürəyimcə qisas almasam, elə bilərəm ki, Allahım da, valideynlərim də məni bağışlamaz. Vətənin azadlığı üçün qurban lazımdırsa, biri mən..."

Şəhidlik yenilməzlik əlamətidir. Mübariz işğal altında olan Vətən torpaqlarımızın, boynu bükük dağlarımızın, məlul baxışlı meşələrimizin, dili kilidlənmiş bulaqlarımızın

həsərətini çəkirdi. Dözə bilmirdi bunlara. Sözüünün əvvəli də, axırı da Vətən idi. Vətəni qorumağı, şəhid olmağı bir övlad kimi şərəf borcu sayırdı.

...Mübariz baharı çox sevərmiş. Yazda gülə-çiçəyə tamaşa etməkdən doymazmış. İyirmi iki bahar yaşadı. Şəhidlik zirvəsinə qovuşanda da ömrünün bahar çağıydı. İllər ötəcək, Mübariz bu yaşda ömrünün baharında qalacaq...

Onu tanıyanların söhbətinə sakitcə qulaq asmaq olmur. Bu söhbətlər insanın varlığında qeyri-adi hisslər, ürəyində kövrək duyğular oyadır. İyirmi iki yaşlı qəhrəmanın ruhu qarşısında istər-istəməz baş əyirsən.

Vətən uğrunda canından keçənlər ölmür. Şəhidlər əbədiyaşardır. Onlar Vətən uğrunda vuruşdular, Vətən naminə canlarından keçməyi bacardılar. Torpağı vətənləşdirən onlardır. Türk şairi Mithat Cemal Kuntay bunu necə dolğun ifadə edib:

Bayraqları bayraq yapan üstündəki qandır,

Torpaq, uğrunda ölən varsa, Vətəndir!

...Yüksəklikdə bir postumuz var. Bu postda Mübarizin də ayaq izləri qalıb yəqin. Buradakı daşa, torpağa onun da nəfəsi hopub. Bu post Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı Mübariz İbrahimovun adını daşıyır. Cəsur əsgərlərimiz qəhrəmanın adını daşıyan bu posta göndərməyi haqlı olaraq etimad kimi qəbul edir, Mübarizin şərəfli adına layiq olmağa çalışırlar.

Cəsurluq, igidlik, mərdlik nümayiş etdirən Mübariz İbrahimov Azərbaycan əsgərinin qəhrəmanlıq rəmzidir.

Qərib MEHDİ

Öldün - ölməz oldun

Gəncəli şəhid Orxan Əsgərovun əziz xatirəsinə

Vətən daha bir şəhid verdi - Azərbaycanın molla-fars rejimli İrandakı səfirliyinin baş mühafizəçisi, gəncəli Orxan Rizvan oğlu terrora məruz qalaraq şəhid oldu.

33 il əvvəl işğalçı sovet ordusu öz istiqlalına və azadlığına can atan bir xalqın Bakı qətliamını törətdi. Bu ümumxalq qəhrəmanlıq və hüzn günü xalqımız tərəfindən hər il yad edilir. Ona görə yad edilir ki, bu dövlət terroru, bu soyqırım hadisəsi yaddaşımızda həmişə diri qalsın, dostumuzu və düşmənimizi qədərincə seçə bilək. Onda bu acını yaşından, cinsindən asılı olmayaraq hamı - bütün xalq yaşadı. Orxan, sən bu acını körpəlik çağlarında yaşadın. İndi də Sən şəhidlik zirvəsinə ucaldın. İndi Sən bu qüruru, bu acını bizlərə yaşadırsan. Bax, buna görə Vətən sənə oğul deyir.

Erməni və fars terrorçuluğu bütün dünyaya bəllidir. Onlar nə qədər günahsız türk elçilərinin qanlarını tökmüşlər... Onlar ifaçıdırlar, bu çirkin işin kiçik "skripkaçılarıdırlar". Gizləndə - arxalarında daha böyük sifarişçilər durur. Terror günahsız qan töksə də, bütövlükdə azadlıq arzusunu boğmağa qadir deyil.

Bu günlər İranda molla rejimi orada yaşayan bütün xalqlar tərəfindən lənətlənməkdədir. Qurbanlar verilsə də mübarizədən geri çəkilmirlər. İran azadlığa hamilədir. Çox çəkməz ki, zülm altında inləyən, öz mənəvi-mədəni varlıqlarından məhrum olan xalqlar, o cümlədən Cənubda yaşayan 40 milyonluq soydaşımız öz azadlığına qovuşar.

Orxan, təhsil, vəzifə ilə bağlı sənədlərində kimliyin belə yazılıb: Orxan Rizvan oğlu Əsgərov. Sən həm də yüzillər boyu davam edən həyat məktəblərinin əlaçı məzunu olubsan.

Bu məktəblərin hamısı Azərbaycanın bir parçası olan doğulub-böyüdüyün Gəncə şəhəri ilə əlaqəlidir. Gen yaddaşından gələn ali keyfiyyətlərlə formalaşmış kamilşəhsən. Ulu Nizami Gəncəvidən ədaləti, hökmdar babamız Cavad xandan torpaq uğrunda şəhid olması, aslan nərəli Kəpəz dağından Göygöl kimi bir nazənini qorumağı, başı buludlarla döyüşən Gəncə Çinarlarından əzəməti mənimsəmişən. Bunların hərəsi bir həyat məktəbidir. Nə xoş ki, Sən bu məktəblərin əlaçı məzunusan.

Hər hansı ölkənin xaricdəki səfirliyi həmin ölkənin kiçik modelidir. Sən İranın paytaxtı Tehran şəhərində fəaliyyət göstərən Azərbaycan səfirliyinin baş mühafizəçisiydin. Terrora qarşı sinə gərib son nəfəsinə qədər səfirliyi, orada fəaliyyət göstərən əməkdaşları həyatını qurban verməklə qorudun.

Tarixdə bir "Qorxulu Tehran" deyimi var. Azadlığa qənim kəsilən bu şəhər elə qorxulu əməllərinə görə bu adı qazanıb. Bunu əyaniləmək üçün yaxın tarixə nəzər salmaq kifayətdir. Tehran, azadlıq aşığı, zülmə, istibdada üsyan bayrağı qaldıran igid sərkərdə Səttar xanı qətlə yetirən şəhərdir. Tehran Cənubda "Azadstan" adlı müstəqil Azərbaycan dövlətinin qurucusu Şeyx Məhəmməd Xiyabaninin həyatına son verən şəhərdir. Tehran, yenə Cənubda yaradılan müstəqil dövlətin hüquqi dövlət carçısı Firudin İbrahimini (o cümlədən minlərlə başqa mücahidi) dar ağacına çəkən şəhərdir. Tehran indi də çirkin ənənəsini davam etdirərək Sənin həyatını oynadı. Deyirlər elçiyə zaval yoxdur. Ancaq qorxulu Tehran buna da əhəmiyyət vermədi. Molla rejimi, terrorçular bilsinlər ki, elçiyə qıyan mütləq bir gün ədalət məhkəməsinə çəkilərək cəzasına çatacaqdır.

Orxan, Sənin şəhid olmağın Vətənin Azərbaycana həm qürur verdi, həm də ürəkləri acılara qərq etdi. Bu qoşa hissi - qürur və acını xalqımızla birlikdə Səni qayğı ilə böyüdüb

təhsil-tərbiyə verən valideynlərin, vəfalı həyat yoldaşın, dodaqları "Ata!" deməkdən doymayan körpə balaların, iç doğmaların daha dərindən yaşayır. Təsəllimiz var: Sənin qoruduğun Vətən ayaqdadır!

İbrətli bir türk deyimini xatırladım: "Torpağa su qarışanda palçıq, şəhid qanı qarışanda Vətən olur". Biz işğalçı ermənilər üzərində 44 günlük müharibənin qalibi olsaq da, hələ dinclik gətirən sülhə nail olmamışıq. Hələ yaralarımız tam sağalmayıb.

Orxan, Sənin atan Rizvan həkimdir. O, öz xəstələrinin yarasını dava-dərmanla müalicə edir. Vətənin yaralarını isə Sən və Sənin kimi igidlər öz qanı və qaziliyilə müalicə edirlər.

Orxan, cismin yerdə - Vətən torpağında, ruhun göydə - Tanrı dərğahındadır. Allah Sənə rəhmət eləsin. Əmin ol ki, Vətənə bəslədiyin sevginlə, igidlik örnəyinlə həmişə öyünəcəyik!..

30.01.2023

Gülayə Könül

Ölüm məndən ötrü ölümə getdi

Zaman-zaman eşitdiyimiz nağıllarda, dinlədiyimiz dastanlarda, cild-cild kitablarda öz daxili gücümüzü, mübarizə əzminizi, qəhrəmanlarımızı axtarmışıq. Koroğlu, Babək kimi qəhrəmanlarımızın yolunu davam etmək olub amacımız. İdealımıza çevrilib xəyali qəhrəmanlarımız.

Zaman gəldi, vaxt yetişdi, Vətənin, doğma yurdun azadlığı uğrunda canından keçən, şəhidlik zirvəsinə ucalan Əli Aydın oğlu Tağıyev kimi oğullarımızın simasında özümüzün müasirimiz, çağdaşımız, həmyerlimiz olan, ömür yolu hər kəs üçün həyat məktəbinə, örnəyə dönən qəhrəmanlarımız gözümüzün önündə təkrarladı Koroğlu, Babək yenilməzliyini. O Əli Aydın oğlu Tağıyev ki, qələm dostum Sərvaz Hüseynoğlunun bir şeirində deyildiyi kimi:

Əlləri yalın oldu,
Vurdular xalı oldu.
Yaşı o yaş deyildi balam,
Düşməni zalım oldu.

O Əli Aydın oğlu Tağıyev ki, yenə də Sərvaz Hüseynoğlunun yazdığı kimi:

Yaralandı, baxt yox idi,
Ağrınmağa vaxt yox idi.
Şəhidlik adından uca
Əyləşməyə taxt yox idi.

Həzrəti Peyğəmvərimizin şəhadətidi ki, "Mən İslamın şəhəri, Əli onun qapısıdır".

Bu mübarək qutlamayla dəyər verirdi İslamın qurucusu Məhəmməd Peyğəmbər öz yaxın, doğma silahdaşı İmam Əliyə... O böyük şəxsiyyətin, behiştlik İmam Əlinin mübarək adını daşıyırdı Əli Aydın oğlu Tağıyev...

İmam Əli hörmətinə verilmişdi bu ad ona.

İmam Əli əxlaqınca yaşadı.

Taleyi İmam Əli taleyincə oldu; yəni haqq işi uğrunda, Vətən, doğma yurd, İslami dəyərlər yolunda şəhidlik zirvəsinə qovuşdu.

İndi doğmaları, candan əziz bildiyi anası bu unudulmaz misralarla yad edir, xatırlayırlar Əlini:

"Min yol yalvararıq, şəklin də dinməz,
Özünə, şəklinə qurban olduğum"

"Vətən ölməsin deyə ölümə getdi Əli, şəhidlik zirvəsində gül kimi bitdi Əli".

Əli Aydın oğlu Tağıyev kimi şəhidlər əbədiyaşardır. Onun kimi insanlar dünya durduqca yaşayır, yaddaşlarda ömür edir. Əli kimi insanların ömür yolunu Peyğəmbər əfəndimiz dəyərləndirib ki, Vətən, əqidə yolunda şəhid olanlar ölmürlər, onlara ölüb demək olmaz.

Əli Aydın oğlu Tağıyev 7 avqust 1997-ci ildə İmişli rayonunda anadan olmuşdu. 2016-cı ildə tarixi Aprel döyüşlərində iştirak etmişdi. İkinci Qarabağ savaşı zamanı yenidən cəbhəyə yollanmış, 2020-ci ilin 27 sentyabrında Cəbrayıl və Füzulinin azad olunmasında fədakarlıqla döyüşmüş, oktyabrın 13-də Hadrud istiqamətində Xocavəndin azad edilməsi zamanı şəhid olmuşdur. O, ölümündən sonra Ali Baş Komandan, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin müvafiq Sərəncamları ilə "Vətən uğrunda", Xocavəndin və Cəbrayılın azad olunmasına görə medallarıyla təltif edilib.

Təsəllimiz odur ki, əziz Əlinin qisasını almışıq, alırıq, alacağıq. Onun uğrunda can verdiyi torpaqları əziz xatirəsinə layiq şəkildə qoruyacağıq.

Həzrəti Peyğəmbərimizin anlatdığıdı ki, dünyada ən şərəfli ölüm şəhidlikdir. Müqəddəs "Qurani-Kərim" də anladır ki, Allah-Təala hər şeyi hesablayıb, hər kəsin taleyini əvvəlcədən alınma yazıb, əyan edib.

Allahın yazdığı taledən, qismətdən qaçmaq olmaz... Təsadüfi deyil ki, behiştlik Məhəmməd Peyğəmbərimiz sevimli nəvəsi, şəhidliyin zirvəsi İmam Hüseyini körpəliyindən qucağına alar, boyun-boğazından öpər və ağlarmış. Çünki İslam Peyğəmbəri öz fəhmi, öncəgörmə qabiliyyəti ilə körpə nəvəsi İmam Hüseyinin gələcəkdə şəhid olacağını əvvəlcədən bilirmiş. Əyan imiş nəvəsinin gələcəyi ona. Zalım qılıncının nəvəsinin boğazına enəcəyini, başının kəsiləcəyini bilirmiş. Ona görə də qılıncın kəsəcəyi yeri öpüb ağlayırmış.

Əli Tağıyevin ömür yolu barədə düşündükcə o ağırlı məqamı gözlərim önünə gətirirəm. Peyğəmbərimizin şəhid ömrünü dəyərəndirdiyi məqamları xatırlayıram. İmam Əlidən miras qalan şəhidliyin mübarək, Əli!

Əziz şəhidimiz Əli Tağıyevin adına ithaf olunmuş bu şeir bütün qəhrəman şəhidlərimizin ruhuna ehtiramımdır.

Ölüm məndən ötrü ölümə getdi

Bir güllə büküldü ağ köynəyimə,
Bir naxış üstündən min ilmə getdi.
Ağlama sevdiyim, ölməmişəm mən,
Ölüm məndən ötrü ölümə getdi.

Otuz il üşüdüm yorğan- döşəkdə,
Köksmü şaxtaya- qara gərən mən.
İndi ürəyimdə ocaq qalayıb,
Soyuq səngərləri isidirəm mən.

Məni yaralayan, məni yandıran,
Nə atəş, nə alov, nə də su oldu
Canımda, qanımda bu illər boyu,
Çəkdiyim azadlıq ağrısı oldu.

Söykədim üzümü ana torpağa,
Ağrısı canımdan çıxdı illərin.
Adını azadlıq çiçəyi qoydum,
Qan rəngdə açılan qərənfillərin.

Mənim yaralarım sağalıb daha,
Yuyub köynəyimi qurutmuşam mən.
Deyirsən unutma dərmanlarını,
Canımın ağrısın unutmuşam mən.

Ömrün eyvanında yuva qurmuşam,
Qərrib durnalara, qərrib quşlara.
Bahar müjdələri göndərirəm mən,
Yuvası dağılmış qaranquşlara.

Yazdım öz qanımla öz kimliyimi ,
Bəlkə bu sevginin öz adıyam mən.
Mənim ürəyimdə vətən sevgisi,
Böyük sevgilərin övladıyam mən.

Qorxma, ölmərəm mən bu yaradan,
Bu ömrü əzəldən sağ almışam mən.
Yaramı vətənin yaralarına,
Sarıya- sarıya sağalmışam mən.

Bir güllə büküldü ağ köynəyimə,
Bir naxış üstündən min ilmə getdi.
Ağlama sevdiyim ölməmişəm mən,
Ölüm məndən ötrü ölümə getdi.

Hüseyn İsaοğlu
BİR ELİN ŞƏHİDİ...

Qızılı payızın son ayı idi. Hava yağışlı, çənli, dumanlı keçirdi. Payız günəşi gah pənbə buludlar arxasında yox olur, gah da hərdənbir buludlu səmadan yerə səxavətlə baxıb gülümsəyir- di...

Həştərxan xala həyətdə ocağı alışıdıra-alışıdıra özünü məzəmmətləyirdi:

- Axı necə olub ki, mən bu qədər yatıb qalmışam? Görünür, havanın tutqun, buludlu olması məni aldadıb. Sonra da gəlib əl-üzünü yuya-yuya ətrafı, tutqun səmanı, kənd-kəsəyi nəzərdən keçirdi. Evlərindən sobanın tüstüsü rəqs edə-edə tənbel-tənbel səmaya qalxırdı.

Həştərxan xala tələm-tələsik evə girib uşaqları səslədi:

- A bala, durun, yatıb qalmışığı, gün günortadır.

Pünhan anasının səmindən yuxudan hövlnak oyandı, gözlərini ovuşdura-ovuşdura yataqdan qalxıb soruşdu:

- Nə olub, ana, niyə narahatsan?

- Qadan alım, heç bir şey olmayıb. Dedim erkən durub, səhərin bu təmiz payız havasından udasan. Sonra da ana dodaqal- tı nə isə deyə-deyə səhər süfrəsini hazırlamağa başladı. Həyə- tin şanı balı, qaymağı, pendiri və öz əlləri ilə bişirdiyi isti-isti sac yuxasını dəyirmi masanın üstünə düzdü. Özü də keçib süfrənin bir kənarında oturub birinci yeməyə başladı. Balla qaymağı isə Pünhanın qucağına çəkdi.

- Ye, qadan alım, uzun müddətdir bizimlə bir yerdə oturub çörək yemirsən.

- Ana, heç narahat olma, süfrəyə düzdüklərinin hamısını yeyəcəm.

Ana üzünü oğluna tutub dedi:

- A bala, gəlsənə axşama bir toğlu kəsəsən, əmilərin,

dayıların da gələcəklər.

- Necə deyirsən, elə də edək, ana, sənin hər sözün mənim üçün qanundur. Pünhan bunu deyib bıçağı itiləyərək həyətə düşdü. Toğlunun birini tutub, ayaqlarını bağladı, üzü qıbləyə dayandı, "Bismillahir-Allahu-Əkbər" - deyib kəsdi, sonra da soymağa başladı. Həştərxan xala oğluna yaxınlaşdı:

- A bala, əmilərin, dayıların gələnə kimi əti doğra, qoy hazır qalsın, özü də həm kabablıq, həm də buğlamalıq doğra.

- Anacan, dediyim kimi, sənin hər istəyini yerinə yetirməyə hazırım. Bunu deyən Pünhan gəlib anasını qucaqladı, onun nurani üzündən öpdü və anasının dediyi kimi elədi: əti həm ka- bablıq, həm də buğlamalıq kimi hazırladı.

Yaxın-uzaq qohumlar, qonum-qonşular, dost-tanışlar gəlib yetişdilər. Axı Pünhan sabah yenidən döyüş bölgəsinə yollanacaq, kəşfiyyatçı kimi, ən mühüm tapşırığı yerinə yetirməyə səfərbər olunacaqdı.

Pünhanın şərəfinə təşkil edilmiş qonaqlıq xoş əhval-ruhiyyə ilə sonuçlandı, qonaqlar bir-bir Vətən əsgəri ilə görüşüb-qucaqlaşdı və ona uğurlar arzuladılar.

Sonra Həştərxan xala gəlini Nəsibə ilə süfrəni yığıb-yığışdırdı. Yatmaq məqamı gəldi. Hərə öz yatağına girdi. Həştərxan xala son dərəcə bərk narahat idi, gözünə yuxu getmirdi, o tərəf bu tərəfə çevrilirdi, elə bil yuxu ondan üz döndərmişdi, sanki yatağına qor tökmüşdülər. Beləcə, səhərə kimi yata bilmədi. Ana qəlbi həssas olur, sanki Pünhanın son döyüşdən sağ çıxmayaacağı ürəyinə dammışdı. Elə Pünhan da səhəri dirigözlü açdı. Görəsən sabahki əməliyyatdan salamat çıxacaqmı? Əgər əksinə olsa, bəs vəfalı cavan ömür-gün yoldaşı və ciyərpərası körpə Naznurənin taleyi? Bütün bunları ürəyində götür-qoy edən sevimli ər, cavan atanın gözünə necə yuxu gedərdi?

...Həştərxan xala süfrə hazırlamışdı. Dostları, qohumları Pünhanla görüşməyə, ona uğurlar arzulamağa gəlmişdilər.

Sanki hamı bunu Pünhanla son vida görüşü kimi hiss edirdi. Bu zaman tanış bir səs Pünhanın diqqətini çəkdi. Bu, ona ədəbiyyat fənnini tədris etmiş orta məktəb müəllimi Seyfəddin müəllim idi.

- Xoş gördük, müəllim, - deyə Pünhan müəllimə əl uzatdı, görüşüb öpüşdü.

- Xoş günün olsun, Pünhan! Sənin haqqında məlumatım var. Döyüş bölgəsində göstərdiyin şücaətdən, kəşfiyyatçı kimi həyata keçirdiyin uğurlu əməliyyatlardan xəbərdaram. Beləcə, davam etdir. Mən səni məktəb illərindən yaxşı tanıyıram. Səni cəsur, qorxmaz, vətənpərvər bir gənc kimi xatırlayıram. Bir şeyi unutma - hər şeydən öncə Vətəndir. Bu Vətəni, bu torpağı, bu eli-obanı göz bəbəyimiz kimi qorumaq hər birimizin borcudur. Biz bu torpaqda doğulub, iməkləyib, ilk addımlarımızı atmışıq. Bu dünyanı tərk edəndə də, bu torpaq bizi ana kimi öz qoynuna alıb bizə yer verir...

Həştərxan xala:

- Sağ ol, Seyfəddin müəllim! Elə mən də Pünhana bütün bunlar barədə danışırım.

- Düz deyirsən, Həştərxan xanım. Pünhan sənin kimi anadan halal süd əmib. Bundan sonra da Vətənin layiqli əsgəri kimi döyüş bölgələrində şücaət göstərəcək. Sən oğlundan narahat olma!

- Nə bilim, ay Seyfəddin müəllim, ana ürəyidir də.

Seyfəddin müəllim keçmiş şagirdinin boynunu qucaqlayıb, üzündən öpdü.

- Sağ-salamat, Vətən əsgəri, uğur olsun!

Pünhan çiçək parçası olan balaca Naznurəni qucağına alıb, bərk-bərk sinəsinə sıxdı, üz-gözündən öpdü.

Sonra da atası Məhəmmədəli kişi ilə bayıra çıxdı, ətrafi nəzərdən keçirdi.

...Pünhan qonşu kəndlərindəki döyüşçü yoldaşları ilə birlikdə mühüm bir hərbi əməliyyatın hazırlığına başladı.

Böyük risk tələb edən bu əməliyyat çox uğurla nəticələndi. Düşmənin 30-dan çox canlı qüvvəsi və xeyli hərbi texnikası məhv edildi. Pünhanın bundan öncəki əməliyyatları da çox də- qiq və sərrast yerinə yetirilmiş və bu əməliyyatda Pünhanın böyük cəsarəti, qorxmazlığı, təşkilatçılıq qabiliyyəti, kəşfiyyatçı səriştəsi xüsusi qeyd edilmişdi. Ancaq növbəti əməliyyat uğursuzluqla nəticələnməmişdi. Belə ki, əməliyyat zamanı döyüşçü yoldaşlarından biri düşmən minasına düşür. Bunu görə Pünhan döyüşçü yoldaşının harayına çatmaq və ona kömək etmək istərkən, özü də minaya düşür və torpağa sərilir. Bir an dünya başına fırlanır. Ən əziz adamları - həyatı qədər sevdiyi zəhmətkeş anası Həştərxan xala, atası Məhəmmədəli kişi, həyat yoldaşı Nəсібə, fidan balası Naznurə, onu övladı qədər sevən Seyfəddin müəllim kino lenti kimi gözləri önündə canlandı. Komandir də Pünhana heç bir köməklik göstərə bilmir və beləliklə, igid Vətən əsgərinin gözləri əbədi yumulur və şəhidlik zirvəsinə yüksəlir. Pünhan son nəfəsində bu sözləri deyə bilir: "Yağı düşməndən son qisasımı ala bilmədim. Başın sağ olsun, Vətən!"

Həmin gün bu xəbər ildırım sürətilə bütün Şıx bəlgəsinə yayıldı. Hamı şəhidini qarşılamaq üçün Göyrəlli kəndinə yığışmışdı. Hamı gözü yaşlı, sonsuz kədər hissi ilə Pünhanı qarşıladı. Allah qəni-qəni rəhmət eləsin, qəbri nurla dolsun! Nidaları ilə onu müqəddəs torpağa tapşırıdılar.

Seyfəddin müəllim şagirdi haqqında ürək yanğısı ilə geniş vida nitqi söylədi. O, nitqini aşağıdakı sözlərlə bitirdi: "Vətən uğrunda canından keçən şəhidlər heç vaxt olmur və unudul- murlar".

Hüseyn İsaöglü
"Bütöv Azərbaycan "
31 dekabr 2019-cu il

Balayar SADIQ

ADINDAN VƏTƏN BOYLANIR

*Lerik rayonun Çayrud kəndinin qeyrətli oğlu, şəhid
Cavanşir Namiq oğlu Həmidlinin əziz xatirəsinə*

Sükuta qərq olub Cəngəsər dağı,
Gözü yaşla dolub ana Çayrudun.
Bir cavan qartalı gəlib gülləyə
Bələnib sinəsi qana Çayrudun.
Dilində titrəyir Cavanşir adı,
Gör necə kövrəlib yalçın qayalar.
Üçrəngli bayrağa bükülüb gələn,
Oğluna qucağın açıb qayalar.
Keçib Füzulidən Cəbrayılacan,
Yazıb o yerlərə hünər sətrini.
Üzüağ qayıdıb doğma Çayruda,
Gətirib bir ovuc zəfər ətrini,
Bir ata dilində oğul harayı,
Sökür yaxasını xatirələrin.
Oğul ağrısıyla yanan ürəyə,
İlahi, bir yarpaq təsəlli sərin.
Qanlı döyüzlərə uzanan yolun,
Ağrısı bir ana qəlbindən keçib.
Gecələr səbrini basıb bağına,
Gözləri sübhəcən göz yaşı içib.
Balası döyüştən qayıtsın deyə,
Yollara su səpib göz yaşlarıyla.
Qırışmasın deyə ümid köynəyi,
Hər gün ütüləyib baxışlarıyla.
Dayanıb həmişə qulağı səsdə,

Boylanıb yollara, baxıb yollara.
Gözmuncuğu kimi baxışlarını,
Hər gün intizarla taxıb yollara.

Döyüşdən dönmədi yolun, Cavanşir,
Köksündə lalələr köz-köz alışdı.
Üzündə təbəssüm endi qüruba,
Susdun, ovcundakı torpaq danışdı.
Daha ata- anan toyunu görməz,
Bir bəy otağının hənəsi ağlar.
Boğazı quruyar bir "Vağzalı"nın,
Bir qızın gəlinlik aynası ağlar.
Bəylik libasını geyməyən oğul,
Əbədi cavansan-vətən yaşında.
Şəhid köynəyini geymiş məzarın,
Qeyrət möhürüdür dağlar başında.
Bu ana torpağa sədaqət andı,
Bir an da çıxmadı yadından sənin.
Üçrəngli bayrağa döndün, Cavanşir,
Bu vətən boylanır adından .

Şahnaz ŞAHİN

ŞUŞA HAQQI
Poema

...

Dilimdə söz çiçəkləyir,
Boynumda Şuşa haqqı var.
Ana haqqı, bacı haqqı,
Yurd haqqı, yurddaş haqqı var.

...

Bayrağımın kölgəsində,
Çiçəklərin açmaq haqqı...
Quşların uçmaq haqqı var!
Otların cücərmək haqqı,
Göylərin ovutmaq haqqı,
Yerin ovunmaq haqqı var!..

...

Ay yerində bərqəradı,
Gün yerində bərqəradı.
Duman yerə yaraşdı,
Çən yerində bərqəradı...

...

Zülmün dağılmaq haqqı var,
Yolların sevinmək haqqı.
Arzuların, ümidlərin
Bir də doğulmaq haqqı var!..

...

Adi çəkiləndə ürəyim əsir,
Hüsnünə sözlərdən çələng hörürəm.
Yollara çıxıram güllü-çiçəkli,
Baxıb hər tərəfi Şuşa görürəm.

...

Arabir gecələr yuxyma gəlir,
Keçən günlərini sərir önümə.
Uzaqdan əl edir dağlar, yamaclar,
İndi hər tərəfi Şuşa görürəm.

...

Əlində səhəngi gözəllərə bax,
Suda güzgülənir, şəkillənirəm.
Heç vaxt görmədiyim yerlərə gedib,
İndi hər tərəfi Şuşa görürəm.

...

Bu da bir yazıdı, qəza-qədərdi,
Çox arzum toxunur daşa görürəm.
İrəvan,Ərdəbil, Təbriz, Zəngəzur,
Xankəndi, Xocalı gözü yol çəkir...
Mən indi hər yeri Şuşa görürəm!

...

Hər yerdə bir şəhər salıb keçirəm,
Xəyal yelkənimi açıb keçirəm...
Nə ürək dincəlir, nə gözüm doyur,
Yollar qucaq açır, ellər "gəl" deyir...

...

Qələbə ətrini yayır küləklər,
Qanımda dolanır, ruhumdan keçir.
Şəhid qardaşımın son vəsiyyəti,
Könlümdən od alır, ahımdan keçir...
Mən indi hər yeri Şuşa görürəm...

...

...Ətrini gətirir külək,
Uzaqdan Xarı bülbülün,
Şuşanın yarı bülbülün,
Yarı gül, yarı bülbülün...
Nə olsun ki, payızdı...

...

...

...Bu gücə yuxunun əsir gecəsi,
Mən də ki, yuxudan didərgin adam.
Uçub bu gecənin qaranquşları,
Səngərdə oyaqdı qan qardaşları...

...

Uduşlu, uduşsuz lotoreyalar
Hərəsi bir adı qaralayır bax...
Hərəsi bir qəlbi yaralayır bax...
Bu tinin başında iki cavan da,
Guya ki, başını girələyir, bax...

...

Dağıtdı bir xəbər yüz evi getdi,
Ovuda bilmədim bir ürəyi də
Soyuda bilmədim bir kədəri də...
Atıb pencəyimi qolumun üstə,
Əvvəlki yerişlə, qabaqkı tərzlə
Qayıda bilmərəm daha o kəndə...

...

Cəbhədən alovlu xəbərlər gəlir,
Qarşidan narahat səhərlər gəlir.
Geyinib qələbə paltarlarını
Yenə adamların başları üstə
Fəxri Xiyabana şəhidlər gəlir...

...

Bu Fəxri Xiyaban yenə köç dolu,
Ürəklər düşməne qəzəblə dolur...
Kimsə pıçıldaıır qulaqlarıma:
-Sinəsi üstündə medalı varmış...
İndi yüz sualın bir cavbı da
Allahdan asılıb, Allaha qalmış...
Bu şəhid oğlanın-bu bəxtəvərin,
Deyirlər, deyəsən "adamı" varmış...

...

Yenə bu gecədən bir yuxu keçir,
Yenə ürəyimdən bir qorxu keçir...
Kimsə güllələnmə verib gecəyə-
Endirib səmanın ucalığından
Üçrəngli bayrağı asıb gecəyə...

...

Gəl gedək, boz atlı oğlan, gəl gedək,
Gedək atımızı dəyişdirməyə
Gedək adımızı dəyişdirməyə
Gedək haqqımızı dəyişdirməyə...
Anam od almağa göndərib məni.
Gedək odumuzu dəyişdirməyə...

...

...Vətən, sənin hər bir küncün əzizdi,
Amma Şuşa köksündə dağ yeriidi.
Xana, bəyə baş əyməyən dağları,
Ərənlərin fəxr, uğur yeriidi.

...

Dərdi dağıtmağa dağa çıxarlar,
Könül ovutmağa dağa çıxarlar.
Çiçək toplamağa, gül toplamağa,
Xoş hava almağa dağa çıxarlar...

...

Başı qovğadaydı uca dağların...
Min dərd gəzdirirdi canında dağlar,
Min dərd gəzdirirdi qanında dağlar.
Köksündə həsrətin damğası vardı,
Könlündə azadlıq yanğısı vardı...
O günə inanıb yol gözləyirdi,
Hər düşən axşamı, gələn sabahı,
Hər gülü, hər kolu yol gözləyirdi...

...

Kefinə düşüb oxuyur,
Bu quş da qələbə marşı.
Güllə güllələnib düşür,
Ölümdən oluma qarşı.

...

Yağır toyda şabaş kimi,
Düşür üstümə daş kimi.
Asılıb qalıb yaxamdan,
Bağrı mənə badaş kimi...

...

Candan keçir, can aparır,
Gecə çəkib dan aparır.
Müxənnət zalıma qarşı,
Tutub məni qan, aparır...

...

Min il əvvəlki dünyadı,
Gördüyüm köhnə röyadı...
Dər-divarı oyuq-oyuq,
Oddan isti, buzdan soyuq

...

O taydan bir səs ucalır,
Bu taya sədası düşür.
Hər gün mələklə şeytanın,
Göylərdə davası düşür...

...

Daha ürəklə oxuyur,
Güllələr qələbə marşı,
Çiçəklər qələbə marşı,
Ürəklər qələbə marşı...

...

Allah, bu günü də gördük,
Şuşaya yollar açılıb.
Ana kimi hər tərəfdən,

Şuşaya qollar açılıb.
Ulu Tanrı dərgahına
Gör necə əllər açılıb!..

...

Üzlərdən sevinc tökülür,
Gözlərdən sevinc tökülür,
Dillər xoş xəbər daşıyır,
Səslərdən seinc tökülür...

...

Pənahəli xanın
Gözü aydınlığa çıxıb,
Sözü aydınlığa çıxıb...
Söndürülən ocaqların
Közü aydınlığa çıxıb...

...

Şuşada vaxt da dəyişib,
Gecə, gündüz yoxdu indi.
Günəşin, Ayın camalı,
Üzü aydınlığa çıxıb...

...

Kəbə yolları açıqdı,
Oyaqdı ocağım, pirim,
Oyaqdı yeganəm, birim.
Oyaqdı igidim, nərim...

...

İlahi, nə gözəl yerdi,
Bu kənd kəndimə oxşayır.
Yoluna, izinə kimi,
Dağına, düzünə kimi,
Oduna, közünə kimi
Bu kənd kəndimə oxşayır...

...

Qışı palçıq, yayı tozdu,

Töyü əlvan, vayı bozdu.
Adamları da eynidi...
Bir az sudu, bir az közdü
Bu kənd kəndimə oxşayır.

...

Davası davamdı elə,
Havası havamdı elə,
Qucaq açıb gəl-gəl deyən
Nəvası nəvamdı elə..,
Bu kənd kəndimə oxşayır...

...

Nə zaman ki, yağlı vurdu,
Viran qaldı evi, yurdu.
Dağların bəri üzündə,
Kəndimiz boynunu burdu..
Bu kənd kəndimə oxşayır.

...

Yetişdi qisas vaxtımız,
Quruldu zəfər taxtımız...
Açıldı bağlı baxtımız.
Köç başladıq o dağlara,
Torpaq azad, könüllər şad...
Bu kənd kəndimə oxşayır...

...

...Hələ də özünə gəlməyib Şuşa,
Boylanır göylərin daman yerinə.
Deyirəm, ta qəlbi qubar görməsin,
Mən bayraq çəkirəm duman yerinə.

...

Yellənib Günəşin üzündən öpür,
Torpağa düşən qan izindən öpür.
Şəhid anasının gözündən öpür,
Mən bayraq çəkirəm duman yerinə.

...

Mən bayraq çəkirəm duman yerinə...
Üç rəngə bürünür dərə, təpə, düz,
Üç rəngə bürünür həm Ay, həm Ulduz,

...

O yandan fırçanı götürür Səttar...
Bir nəhəng tablodu bax, Cıdır düzü.
Yenə havalanır Xan şikəstəsi,
Yayılr dörd yana xoş zənguləsi.

...

Oyanır yuxudan Pənahəli xan,
İgidlər atlanıb cövlana gəlir.
Mən bayraq çəkirəm duman yerinə,
Torpaq dinə gəlir, imana gəlir...

...

Bu da bir taledi, qismətim oldu,
Qalamdı, dinimdi, məzhəbdə Şuşa.
Beytül-müqəddəsdi, Hüsnü-ələdi,
Həcdi, Kərbələdi, Məşhəddi Şuşa.

...

Sədası Tanrının qatından gəlir,
Sorağı Doğudan, Batıdan gəlir.
Düşməni də bilir, dostu da bilir,
Necə bir nemətdi, sərvətdi Şuşa.

...

Tarixdən gələndi, tarixdə qalan,
Pirdi, müqəddəsdi hər tin, hər dalan.
Başından keçsə də yüz qovğa, bəla,
Ən uca sərhəddi, son səddi Şuşa.

...

Sıyrılıb canından neçə can çıxıb,
Şahlara layiq bir ərməğan çıxıb.
Hər daşı, qayası zühurdan çıxıb,

Möhürdü, məbəddi, əhlətdi Şuşa,
Həcdi, Kərbəladı, Məşhəddi Şuşa!..

...

...Mənim əziz Şuşam, bir az da gözlə,
Bir az dərd tapmışam, ağır çəkirəm.
Davadan yaralı qayıdıb gəlib,
Mən hələ bu quşa yuva tikirəm.

...

Oturub qapımın barısı üstə,
Sarğı sarıyırım yarası üstə.
Körpə dümdiyinin sarısı üstə,
Mən hələ bu quşa yuva tikirəm.

...

İtirib kimi var, nəyi var, Şuşa,
Sultanı, xanı var, bəyi var, Şuşa.
Yaralı köksündə neyi var, Şuşa,
Mən hələ bu quşa yuva tikirəm.

...

Qan tökür sərəsər nəm gözlərindən,
Kim öpmüş yol çəkən dəm gözlərindən...
Mən yolumdan oldum, sən gözlərindən,
Mən hələ bu quşa yuva tikirəm.

...

Qanadı sınıqdı, ürəyi para,
Saçları bəyazdı, günüsə qara.
Çör-çöp toplayıram çıxıb yollara,
Mən hələ bu quşa yuva tikirəm.

...

Gözlə, görüşünə gələcək ellər,
Saçını darayıb hörəcək ellər.
Ev-ev, yuva-yuva isinəcəksən,
Söz-söz, dua-dua sevinəcəksən.

...

Suların çağlayıb axacaq yenə,
Gözəllər seyrana çıxacaq yenə.
Dağların başında bəyaz örpəyi,
Çəmənlər toyxana, bulud sərpəyi...

...

Yenə igidlərin kəhər beilində,
Yarışa çıxacaq Cıdır düzündə.
Təzə sevdalılar bəxtiyar, azad,
Həyat başlayacaq, ömr edəcəklər...

...

Sünbülün dən tutub un eyləyəcək...
Ruzi-bərəkətli təknənə şükür.
Torpağına şükür, suyuna şükür.
Dağlarına düşən qarın var olsun,
Ocağın tüstülü, bağın bar olsun.
Mənim əziz Şuşam, bir az da gözlə...

Nəsibə İSRAFİLQIZI

İGİD SƏRKƏRDƏ - ƏR OĞLUM
General-mayor Polad Həşimovun əziz xatirəsinə

Poemadan parçalar

Sən qayasan, sən torpaqsan, sən daşsan,
Xatirədən silinməyən yaddaşsan.
Düşməninə əbədi bir savaşsan,
Babaların bizə miras qoyduğu,
Ən layiqli ən dəyərli yaddaşsan.
Polad balam, şəhid balam, nər oğlum,
"Vətən" adlı dastan yazdın, ər oğlum.

Yer üzündə çox sevdiyim,
Bircə dünyam var mənim.
O canımda can bildiyim,
Vətənimdir, Vətənim!

Turan eli, Oğuz yurdu,
Yumruğu bir yerə vurdu.
Bayraq oldu kəfənim,
Canımdan çox sevdiyim,
Vətənimdir, Vətənim.
*Bu zəfər bizimdir, bu şan bizimdir,
Bu kəfən bizimdir, bu qan bizimdir.
Bir gözüm ağlayır, bir gözüm gülür,
Bu bayraq bizimdir, bu can bizimdir,
Bu zəfər bizimdir, bu şan bizimdir.*

Tarixi uludur qoca Qafqazın,
Adəmdən bu yana, Nuhdan o yana.
O ulu dağların ətəklərində,
Bir oğul bəxş etdi dünyaya ana.

Sanki durulandı Vəndam, Dəstəmaz,
Dağlara yayılan körpə səşindən.
Təravət götürdü ana laylası,
Güləblı Çəmənın gül nəfəsindən.

Şonqar, Sabirbulaq, Qoşabulaqtək,
Ölməzlik sehrilə daşdı, qaynadı.
Misri havasında, dağ zirvəsində,
İldırım gurladı, şimşək oynadı.

Bir oğul bəxş etdi dünyaya ana,
Əmri özgə imiş uca qüdrətin.
Allah oğul verdi, vaxtı gələndə,
Yolunda can qoysun yurdun, millətin.

Vəndamda bir çay var: Dəmiraparan,
O nəhrin gücünə bələddi elat.
Çayın sel-suyuna güc gəlsin deyə,
Körpənin adını qoydular Polad...

...Polad əzəmətli dağlara baxdı,
Üstündə çən gördü, zirvəsində qar.
Polad da əyilməz, dağ da əyilməz,
Dağların Polada bənzərliyi var.
Adi uşaqartək böyüdü Polad,
Çəməndə dolaşır, gül də üzürdü.
Amma uşaqlardan bir fərqi vardı,
Gözləri həmişə zirvə gəzirdi.

Böyüdü zirvələr axtarışıyla,

Əxz etdi məktəbdə elmi, savadı.
Oxudu, öyrəndi, çalışdı söylə,
Səbirdə, dözümdə rənz oldu adı.

O, ömür yoluna məramla çıxdı,
Gözyumma tutmadı bəxtə düşəni.
Vətəni qorumaq oğul borcudu,
Polad sevib-seçdi hərbi peşəni.

İllərlə oxudu, təlimlər gördü,
Polad sahib oldu hərbi sirlərə.
Tarix qulağına pıçıldadı ki,
Türk soyu hökm etmiş minilliklərə.

Qardaş Türkiyədə herb təlimini,
Yüksək səviyyədə o vurdu başa.
Biz iki dövlətdə eyni millətik,
Arxadır, köməkdir qardaş qardaşa.

Elmi kamil edib, döndü Vətənə,
Gəldi ərənlərin ön cərgəsinə.
Qayıtdı bir yeni imza atmağa,
Türkün qəhrəmanlıq salnaməsinə.

Qayıtdı od oğlu bir aslan kimi,
Birinci sırada döyüşdü hər dəm.
Əsgərə həm rəhbər, həm yoldaş oldu,
İgid generalım, igid sərkərdəm.

Babam Cavanşirdən gəlib cürətini,
Qeyrətini yoğrulmuş torpaqla, qanla.
Şəhidlik - gənclərə bir əmanətini,
Şöhrətini bir olub Azərbaycanla.

Tək adın yox, ürəyin də poladdan,
Cəsarətin, iradənin də poladdan,
İnamın da, əqidən də poladdan.
Qəlblərdəsən bu ərənlilik, bu sanla,
Şöhrətin bir olub Azərbaycanla.

Düşmən yuxusunu ərşə çəkibsən,
Xainin qəlbində qorxu əkibsən,
Düşmən hücumuna qala tikibsən.
Elimin qəhrəman, vüqarlı oğlu,
Əhdinə, andına ilqarlı oğlu.

Erməni məkirli, erməni satqın,
Aslanın üstünə it hürdü yenə.
Polad əzmi ilə sərkərdə Polad,
Göstərdi həddini mənfur düşməne.
Canı qurban verdi yurda, Vətənə.

Atıldı döyüşə sərkərdə Polad,
Şahintək şığıdı düşmən üstünə.
Başı bir yan oldu, leşi bir yana,
Çaqqal necə dözsün aslan gücünə.

Aldı qisasını tökülən qanın,
Qoymadı namərdlər sevinə, gülə.
Kəsdi nəfəsini mənfur yağının,
Döndərdi leşini bir ovuc külə.
İgid generalın polad əzmilə,
Dağıldı düşmənin bərəsi, bəndi.
Onun zəfərinə el alqış dedi,
Ərlik hünərini Tanrı bəyəndi.

Görüb övladının igidliyini,
Onu qəbul etdi öz dərgahına.
Fəxri Xiyabanda şəhid məzarı,
Çevrildi millətin qibləgahına.

Mətin generalım polad zəhmilə,
Qorudu torpağı, Vətəni, yurdu.
Xalqın ürəyində, xatirəsində,
Sevgidən alışan bir ocaq qurdu.

Ali Baş Komandan öydü əsgəri,
Şəhid qızılgüldən libas geyindi.
Hər çiçək bir qanad, hər ətir behişt,
Sanki yer üzünə mələklər endi...

Alıb gözlərinə odu, atəşi,
Oldun polad səddim, müqəddəs qalam.
Sənsən səmaların Ayı, Günəşi,
Ey şəhid övladım, ey şəhid balam.

Sən qurban əylədin canı Vətənə,
Büründün üçrəngli əlvan kəfənə.
Haqqını ödəyə bilmərik sənə,
Ey şəhid övladım, ey qartal balam.

Sözünü demədin nazlı sonana,
Gözləri yollarda qalan anana.
Doyunca baxmadın körpə balana,
Ey şəhid övladım, ey qartal balam.

Torpağa qarışdı sənin al qanın,

Döndü tarixinə yurdun, cahanın.
Fəxrinə müqəddəs Azərbaycanın,
Ey şəhid övladım, ey qartal balam.

Küləklər ruhunu oxşayır sənin,
Döndün dastanına Yurdun, Vətənin.
Sənsən qəhrəmanı həzin bəstəmin,
Ey şəhid övladım, ey qartal balam.

Karvan düzəlib yola,
Bu, şəhid karvanıdır.
Sarvanın başı üstə,
Dalğalanan üçrəngli,
Bayraq şəhid qanıdır.

Bu qan ulu çağlardan,
Axıb-axıb daşıbdı.
Tarix tərsə yazılıb,
Yalan başdan aşılıb,
Düzlük cılızlaşılıb.

İndi mən torpaq alım,
Yoxsa tarixmi yazım?
Yüz illər yalan yazan,
Tarixlərimi pozum?
Bəlkə, şəh gözündəki,
Yuxuları da yozum?!

Çarəsizəm, neyləyim,
Mən nə qədər göynəyim?
Şəhidim qollarımda,
Ağılırimi söyləyim?

Qoy arzular ölməsin,
Torpaq şəhid görməsin.
Heç bir ata oğluna,
Məzar daşı hörməsin.

İgid balam, nər balam,
Göstərdi hünər balam.
Vətənə qurban getdi,
Adı qaldı ər balam.

Göylər dözmür, ağlayır,
Torpaq qara bağlayır.
Anaların fəryadı,
Ürəkləri dağlayır.

Sən qayasan, sən torpaqsan, sən daşsan,
Sən gözlərdə donub qalan qan-yaşsan.
Babaların bizə miras qoyduğu,
Ən qiymətli, ən qeyrətli yaddaşsan.

Şəhid balam, şəhid oğlum, nər oğlum,
Düşmən bizə hey yağdırdı şər, oğlum.
Torpaqları al-qanıyla boyayıb,
"Vətən" adlı dastan yazdı, ər oğlum.

Qan içində bayrağım,
Sönüb odum-ocağım.
Minlərlə şəhid alıb,
Qucağına torpağım.

Tonqallar qurulacaq,
Qartallar qıy vuracaq.
Qələbə müjdəsiylə,
Xalqım büsat quracaq.

Zəfər zəngi çalacaq,
Torpaqları alacaq.
Şəhidlərin adını,
Ömür boyu anacaq.

Həsərət, acı bitəcək,
O tay, bu tay güləcək.
Bütöv Turan elində,
Nəğmələr səslənəcək.

Olsa çovğun, boran, qar,
Yenilməyən ordum var.
Azərbaycan adında,
Müqəddəs bir yurdum var.

Mənim Qarabağımda,
Qədim İrəvanımda,
İnşallah tez zamanda,
"Şikəstə"m səslənəcək.

Ey dağlar qartalı, Turan aslanı,
Döndürdün tərsinə çərxi-fələyi.
Qurban verməyinlə o şirin canı,
Ayağa qaldırdın Azərbaycanı.

Başını əymədin bir kəs dünyada,
Yüksəldin ən ülvü, ən ali ada.

Hər yerdən mübarək şəklin asıldı,
Adına gör neçə nəğmə yazıldı.

Mayanda yoğrulub ana laylası,
Ay elin, obanın ölməz balası.
Sən etdin ananı elin anası,
Mübarək yolunla getdi neçə can,
Səninlə fəxr edir can Azərbaycan.

Anan qürurlanırdı səni yola salanda,
Boyunu oxşayırdı rütbələri alanda.

Gəlişinə toy-bayram məclisləri qurardı,
Evə xalı döşəyib, həyəət-baca yuyardı.

Bu gün xalı çiçəkdən, qızılgüldən sərilib,
Yolları bəzəməkçün sənin üçün dərilib.

Görüşünə gəlibdir ər oğlunun bu ellər,
Dastanlar söyləyəcək adına daim dillər.

Ruhun boylanır bizə, qəlbdə yaşayacaqsan,
Bu müqəddəs adı sən, daim daşıyacaqsan.

Torpağa ana dedin, qucağını qoxladın,
Sən ölmədin, generalım, əbədilik yuxuladın.

İgid övladını el uğurladı,
Yan-yana dayandı hüznə, qürur.
Göylərə qalxsə da müqəddəs ruhu,
Ürəyi torpağın köksündə vurur.

Vətən fədaisi igid general,

Ömrünü yaşadı şərəflə, şanla.
Neçə ki dünya var, Poladın adı,
Qoşa çəkiləcək Azərbaycanla.

Ər meydanı savaş dedi,
Oğullarım nərə çəkdi.
Dədəm Qorqud qopuz çaldı,
Boy boyladı, torpaq əkdi.

Silahlandı şanlı ordum,
İgidlərim "Vətən" dedi.
Boyandı al qana yurdum,
Şəhidlərim kəfən geydi.

Canı qurban eyelədilər,
Azad oldu torpaqlarım.
- Vətən, vətən! söylədilər,
Hasil oldu arzularım.

Torpaq dedi, bayraq dedi,
Yenilməyən ordum bizə.
Hilalımız ulduz-ulduz,
Nur payladı ömrümüzə.

Düşmənimiz zəlil oldu,
Gülüstana döndü yurdum.
Gözün aydın olsun, ana,
Azadlığa çıxdı yurdum.
Azadlığa çıxdı yurdum.

Kitabın içindəkilər

Nəşriyyat direktoru: Sənan Aslansoy

Texniki redaktor: S.Əsgərli

Operator və dizayn: Könül Uğur

Kitab “Bayramoğlu” nəşriyyatının
mətbəsinə çap edilmişdir

Ünvan: Bakı, Mətbuat prospekti,
529-cu məhəllə

Tel: (050) 678-63-68

Yığılmağa verilib: 02.06.2023

Çapa imzalanıb: 15.09.2023

Şərti çap vərəqi 4.

Fiziki çap vərəqi 16

200 nüsxə